

การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูในยุคดิจิทัล
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร
Knowledge Management of School Administrators and Teachers'
Performance in The Digital Era under Bangkok Primary Education Service
Area Office

วิภาพร บึงลี*, สุธธิพงษ์ บุญผดุง**
Wipaporn Buenglee*, Suttipong Boonphadung**
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
Suan Sunandha Rajabhat University

Received: March 11, 2023 Revised: February 22, 2024 Accepted: May 28, 2024

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล และระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ 3) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้จำแนกตามขนาดสถานศึกษา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรม G*Power ทำการทดสอบด้วยวิธี F tests ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 318 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (ANOVA) ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลจำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็กและกลางอยู่ในระดับมาก ขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลางไม่แตกต่างกัน ขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ และขนาดใหญ่กับขนาดใหญ่พิเศษ มีค่าการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาแตกต่างกัน

คำสำคัญ : การจัดการความรู้, ผู้บริหารสถานศึกษา, การปฏิบัติงานของครู, ยุคดิจิทัล

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the level of teachers' performance in the digital era. and the level of knowledge management of school administrators classified by school size, 2) to study the relationship of knowledge management of school administrators and teachers' performance in the digital era on knowledge management and 3) to compare the teachers' performance in the digital era on knowledge management classified by school size. The sample group in the quantitative research were selected by using stratified random sampling were 318 teachers in schools under Bangkok Primary Education Service Area Office. The research tool was a 5 Likert Scale questionnaire. The data were analyzed by using descriptive statistics, including Mean, Standard deviation and One-Way ANOVA. The results showed that:

1. The results of the analysis of the level of teachers' performance in the digital era. and the level of knowledge management of school administrators, small and medium size of school were at the high level, while large and extra-large schools were at the highest level.

2. The relationship of knowledge management of school administrators and teachers' performance in the digital era on knowledge management was a positive correlation at a high level of statistically significant at the .01 level.

3. Teachers' performance in the digital era on knowledge management of small and medium sized schools was no different, while small and large sized schools, small and extra-large sized schools, medium and large sized schools, medium and extra-large sized schools, large and extra-large sized schools, there were different performance values of digital age teachers on knowledge management of schools.

Keywords: Knowledge Management, School Administrators, Teachers' Performance, The Digital Era

บทนำ

ยุคปัจจุบันโลกก้าวสู่ยุคของนวัตกรรมและดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงของกระแสสังคมเกิดขึ้นอยู่เสมอ การใช้ชีวิตของผู้คน การเรียนรู้สิ่งใหม่ กิจกรรมต่าง ๆ จะอยู่ในแพลตฟอร์มอินเทอร์เน็ตมากกว่า กิจกรรมกลางแจ้ง เพื่อตอบโจทย์สิ่งต่างๆ เหล่านี้ องค์กรต่าง ๆ ย่อมต้องพัฒนาตัวเองให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก องค์กรที่มีแนวทางการจัดการความรู้ มีการเรียนรู้และการพัฒนาแนวความคิด ตลอดจนพัฒนาความสามารถใหม่ ๆ ของตนเองให้เกิดขึ้นและเคลื่อนไหวอยู่ในองค์กรตลอดเวลา จะส่งผลดีต่อองค์กรในภาพรวม (ระพีพรรณ จันทรา, 2562) องค์กรที่มีความสามารถในการตอบสนองต่อความต้องการและเป้าหมายของกลุ่มผู้บริโภคหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดีนั้นจะต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาทรัพยากรทางมนุษย์ ซึ่งองค์กรส่วนใหญ่ได้มีการปรับตัวและพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะที่จำเป็นและสามารถเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ เพื่อให้องค์กรอยู่รอดในกระแสสังคมโลกที่ผันผวนอยู่ตลอดเวลา ปรากฏการณ์วิถีความคิดใหม่ถือเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของ

องค์กร (Fitria, 2022) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับตัวสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในบทบาทของสถานศึกษานั้น การพัฒนาครูให้เกิดความรู้ ความสามารถ ทักษะที่จำเป็น ก้าวทันต่อเทคโนโลยีและนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอนนับว่าเป็นส่วนสำคัญ กล่าวได้ว่าการจัดการความรู้เป็นพื้นฐานที่สำคัญในห้องเรียน (Ahmed, 2022) จากความคาดหวังของผู้ปกครองที่ต้องการสถานศึกษาที่มีการตอบสนองต่อความต้องการได้ดีและตรงเป้าหมาย การเรียนรู้ในบริบทของการจัดการความรู้มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกระบวนการจัดการเรียนรู้ ความรู้ที่เกิดขึ้นสามารถแบ่งปันและถ่ายทอดระหว่างตัวบุคคล ระหว่างกลุ่มของครูในสถานศึกษา ส่วนรวมภายในสถานศึกษา และการแลกเปลี่ยนความรู้จากสถานศึกษาอื่นรวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาที่ฝ่ายบริหารส่งเสริมให้นำการจัดการความรู้ไปใช้ส่วนใหญ่จะมีประสิทธิภาพในการทำงานที่ดี มีความสามารถในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ตามที่กล่าวมานั้นให้ความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหลัก ทั้งการพัฒนาด้านทักษะ ความรู้ความสามารถ การเสริมแรงจากฝ่ายบริหาร และสิ่งแวดล้อมรอบตัวบุคคล วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี โครงสร้างองค์กรก็นับว่ามีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์เป็นอย่างมาก ดังนั้นจึงถือได้ว่าการเรียนรู้ในบริบทของการจัดการความรู้จึงถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการประสบความสำเร็จหรือการบรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) คือ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ครูทุกคนในสถานศึกษาสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ได้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้สถานศึกษามีความสามารถในเชิงแข่งขันสูง (คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2564) โดยความรู้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ความรู้ที่ฝังอยู่ในคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ หรือการคิดเชิงวิเคราะห์ เรียกว่าเป็นความรู้แบบนามธรรม 2) ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวม ถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีต่าง ๆ เช่น การบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่าง ๆ เรียกความรู้ประเภทนี้ว่าเป็นความรู้แบบรูปธรรม การสร้างความรู้ใหม่หรือนวัตกรรมทางด้านความคิดที่หลากหลายในสถานศึกษา ส่วนหนึ่งมีผลมาจากความรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ทั้งนี้สามารถเพิ่มพูนทักษะและความรู้ต่างๆให้เกิดขึ้นได้โดยการจัดการฝึกอบรม การพัฒนาบุคลากรในด้านทักษะต่างๆ ที่มีความจำเป็น เช่น ความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น วิจารณ์ พานิช (2549) ได้กล่าวว่าการจัดการความรู้สามารถใช้เป็นเครื่องมือเพื่อการบรรลุเป้าหมายมีอยู่ 4 ประการ ได้แก่ 1) บรรลุเป้าหมายของงาน 2) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาคน 3) บรรลุเป้าหมายการพัฒนาองค์กรไปเป็นองค์กรเรียนรู้ 4) บรรลุความเป็นชุมชน เป็นหมู่คณะ ความเอื้ออาทรระหว่างกันในที่ทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรกนก สอนจันทร์ (2564) ที่กล่าวถึงกระบวนการจัดการความรู้ว่ามีความสำคัญต่อการเรียนการสอนในชั้นการถ่ายทอดความรู้โดยใช้การสอนเชิงปฏิบัติการและการจัดเก็บองค์ความรู้โดยการจัดทำเป็นฐานความรู้เทคโนโลยีสารสนเทศ “สร้างเครื่องมือ” โดยการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 5 คน เพื่อให้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับระบบสารสนเทศที่ใช้ภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sveiby (2001 อ้างถึงใน นวพล แก้วสุพรรณ, 2564) ซึ่งแบ่งขอบข่ายการจัดการความรู้ด้านการจัดการสารสนเทศ (Management of Information) ซึ่งเป็นความรู้ที่ชัดเจนนำมาประยุกต์ใช้ในหลากหลายบริบท ทั้งในการจัดการสารสนเทศ หรือระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information

System: MIS) ระบบ Supply Chain / Logistic / Material Requirements Planning (MRP) / Enterprise Resource Planning (ERP) รวมถึงการสร้างศูนย์ความรู้ (Knowledge Center) การสร้างฐานความรู้และห้องสมุดอีกด้วย ดังนั้น ครูและผู้บริหารจึงควรเล็งเห็นความสำคัญของกระบวนการจัดการความรู้เพื่อแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ในการจัดการเรียนการสอนเชิงปฏิบัติการร่วมกันภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ นับว่าการจัดการความรู้ที่นำมานี้ใช้อย่างแพร่หลาย ทั้งเป็นองค์กรที่ไม่ใช่องค์กรทางการศึกษา และองค์กรทางการศึกษา อาทิ กระทรวง หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา รวมไปถึงสถานศึกษา ก็ได้มีการพัฒนาองค์กรโดยใช้หลักการในการจัดการความรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดการจัดการศึกษาที่ประเทศไทยกำลังมุ่งเน้นและให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579, 2560) ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) โดยนำยุทธศาสตร์ชาติ (National Strategy) มาเป็นกรอบความคิดสำคัญในการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ จากแผนการศึกษาแห่งชาติ มีแนวคิดการจัดการศึกษาดังกล่าวในช่วงต้นนั้น ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ไว้ดังนี้ “คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21” การจัดการความรู้ในสถานศึกษาได้ยึดกรอบแนวคิดดังกล่าวมาใช้เพื่อพัฒนาสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู ซึ่งถือเป็นบุคลิกลักษณะที่ซ่อนอยู่ในตัวของบุคคล เป็นคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงาน ซึ่งสามารถผลักดันให้บุคคลนั้น ๆ สร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีหรือเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดในงานที่ตนรับผิดชอบ (สุนันท์ อ้อแสงชัย, 2562) รวมไปถึงการพัฒนาความรู้ ความสามารถของสถานศึกษา การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพของครูให้มีการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ โดยมีการจัดโครงสร้างองค์กรให้มีคุณภาพ สร้างระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างกันและกัน และใช้อำนาจในการบังคับบัญชาในการเชื่อมโยงคนหรือกลุ่มคนเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้สามารถทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายหลักของสถานศึกษาได้ (สงวนศักดิ์ จ๊ะสุนา, 2563) การสร้างบรรยากาศการทำงานภายในสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สามารถดำเนินงานตามจุดมุ่งหมายและพันธกิจให้เป็นไปอย่างราบรื่น หากสถานศึกษามีบรรยากาศที่เกื้อกูลต่อการทำงาน ย่อมส่งผลให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล นอกจากนั้นแล้วยังทำให้ครูในสถานศึกษาสามารถทำงานได้อย่างมีความสุขอีกด้วย (กมลასน์ รุ่งเรือง, 2564) รวมถึงการสร้างแรงจูงใจ การได้รับแรงสนับสนุนจากผู้บริหาร การเปิดโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ การผลักดันให้ครูทุกคนมีการพัฒนาตนเอง เพื่อยกระดับความสามารถอย่างเท่าเทียม จะส่งผลให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานและเพื่อนร่วมงาน มีความคิด ความรู้สึกที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลที่มีต่อการปฏิบัติงานและสภาพแวดล้อมในทางบวก (กัลป์ ชานวิฑิตกุล, 2564) เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งจากภายในและภายนอกสถานศึกษา มีขั้นตอนการจัดเก็บความรู้อย่างเป็นระบบ สามารถถ่ายทอด แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างบุคคลและระหว่างสถานศึกษาได้อย่างหลากหลาย โดยการจัดการความรู้ที่ดีจะช่วยให้สถานศึกษาได้ประโยชน์เนื่องจากลดขั้นตอนการทำงานได้เพราะสามารถแสวงหาความรู้แนวทางความสำเร็จที่มาแล้ว

ได้โดยสะดวก รวดเร็ว ทำให้สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้ และปฏิบัติงานได้โดยไม่ต้องลองผิดลองถูก ช่วยประหยัดเวลา ประหยัดทรัพยากร ทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (โอลดา สุขสี, 2563) ทั้งนี้ การจัดการความรู้ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล และการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคคลก็เป็นสิ่งสำคัญ และน่าจับตามองเป็นอย่างมาก อาทิ ในการใช้การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน กระบวนการจัดการความรู้มีหลากหลายรูปแบบ โดยการปรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะขึ้นอยู่กับบริบทหรือสภาพแวดล้อมโดยยึดตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และสามารถสร้างความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพ สามารถทำงานเป็นทีมหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้อื่นหรือเพื่อนในชั้นเรียน รวมไปถึงสามารถนำความรู้ที่เกิดขึ้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ กล่าวได้ว่ากระบวนการจัดการความรู้เป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาคนภายในองค์กรการศึกษา ทั้งภาพรวมของตัวองค์กร ระหว่างบุคคล รวมถึงภายในตัวบุคคลเอง

ปัจจุบันสถานศึกษาทั้ง 37 แห่ง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความโดดเด่นในการจัดการศึกษาที่หลากหลายด้าน (กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร, 2565) มีการนำการจัดการความรู้มาปรับใช้การบริหารงานโรงเรียน การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี เพื่อให้เกิดความสอดคล้องและเป็นการเพิ่มพูนทักษะของครูให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 โดยการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีการส่งเสริมการจัดการความรู้ที่หลากหลายจากหน่วยงานต้นสังกัดและหน่วยงานอื่น อาทิ การฝึกอบรม ซึ่งถือการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างมีระบบ เป็นการเพิ่มพูนความรู้และสร้างความเข้าใจ การพัฒนาความสามารถ ทักษะ ทักษะ ทักษะ เพื่อให้เกิดประสบการณ์ และเป็นการปรับเปลี่ยนเชิงพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของบุคลากรภายในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการฝึกอบรมที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และยกระดับมาตรฐานในการปฏิบัติงานของบุคลากรให้สถานศึกษามีความก้าวหน้าได้ (วรรณศิริ ชูระแพง, 2564) การเรียนรู้ทักษะด้านสื่อเทคโนโลยีเพื่อปรับใช้กับบริบทปัจจุบัน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาองค์กรถือเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ตอบสนองความต้องการที่ดีที่สุดต่อองค์กรได้และเป็นวิธีการปฏิบัติที่มีการจัดลำดับอย่างมีรูปแบบและขั้นตอน เพื่อที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในเรื่องของความรวดเร็ว ความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง (ศศิจันทร์ ปัญจทวี, 2560) แต่ทั้งนี้ การจัดการเรียนการสอนรวมถึงภาระงานด้านอื่น ๆ ของครูและบุคลากรในสถานศึกษามีค่อนข้างมากทำให้ครูไม่สามารถพัฒนาขีดจำกัดทางความรู้และทักษะที่จำเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งภาระงานด้านอื่น ๆ ที่มีมากเกินไป รวมไปถึงขนาดของสถานศึกษาที่แตกต่างกัน สถานศึกษาแต่ละขนาดมีความพร้อมในการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต่างกัน จะทำให้ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการจัดการความรู้ที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาอีกด้วย และยังมีโรงเรียนอีกหลายโรงเรียนที่ไม่ได้มีการนำการจัดการความรู้ไปใช้ในพัฒนาองค์กร ส่งผลให้โรงเรียนเหล่านี้ไม่ได้มีการพัฒนาตนเองและสร้างความรู้ที่หลากหลาย จึงไม่สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบทในเหตุการณ์ปัจจุบันได้อย่างทันท่วงที

จากเหตุผลในข้างต้น การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนาสถานศึกษารวมถึงครูและบุคลากร เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการปฏิบัติงานที่มีต่อการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นของการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล เพื่อให้ได้

แนวทางในการจัดการความรู้ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการพัฒนาคุณภาพในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล และระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้
3. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จาก 37 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 1,103 คน (กลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2565)
2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นได้ตัวอย่างเพื่อทำการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร จาก 37 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 1,103 คน ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรม G*Power ทำการทดสอบด้วยวิธี F tests กำหนดค่า Effect size $f^2(V) = 0.0625$, α err prob = 0.01, Power ($1-\beta$ err prob) = 0.99, Number of groups = 4 และ Response variables = 2 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 318 คน
3. วิธีการสุ่มตัวอย่าง (sampling) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ขนาดสถานศึกษา	จำนวนประชากร(คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
เล็ก	178	51
กลาง	432	115
ใหญ่	325	92
ใหญ่พิเศษ	168	50
รวม	1,103	318

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม (Questionnaires) รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของครูในยุคดิจิทัล แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) ได้แก่ เพศ ช่วงอายุ ประสบการณ์การทำงาน ตำแหน่งงาน ขนาดสถานศึกษา จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert's Rating Scale) ของระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล และระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การพัฒนาศักยภาพบุคลากร	จำนวน 4 ข้อ
2. การสร้างนวัตกรรม	จำนวน 4 ข้อ
3. การบริหารจัดการด้านเทคโนโลยี	จำนวน 4 ข้อ
4. การจัดการความรู้ที่สอดคล้องกับโครงสร้างองค์กร	จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน	จำนวน 4 ข้อ
2. ความสำเร็จของงาน	จำนวน 4 ข้อ
3. ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ	จำนวน 4 ข้อ
4. ความก้าวหน้าในอาชีพ	จำนวน 4 ข้อ
5. การมีปฏิสัมพันธ์ต่อเพื่อนร่วมงาน	จำนวน 4 ข้อ

การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบหาความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่น ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา และการปฏิบัติงานของครูในยุคดิจิทัล และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ปรึกษาตรวจสอบ แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้เท่ากับ 0.96 และเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 มาใช้เป็นข้อคำถาม และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบใช้ (Try Out) กับครูกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างจากครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เพื่อหาคุณภาพเครื่องมือโดยการหาค่าความเที่ยงหรือความน่าเชื่อถือได้ของแบบทดสอบ (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ในการหาความเชื่อมั่นโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟามีค่าระดับความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.94 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดีมาก หมายถึงแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือและสามารถนำไปศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจริงได้

4. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการขอหนังสือรับรองและแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่จะทำการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการแจกจ่ายแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยขอความร่วมมือจากครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้ เพื่อนำมาดำเนินการในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลและระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยสถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : S.D.) และใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายความว่า ระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล/ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 – 4.50 หมายความว่า ระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล/ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

2.51 – 3.50 หมายความว่า ระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล/ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 – 2.50 หมายความว่า ระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล/ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.50 หมายความว่า ระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล/ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลและการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละขนาด โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

3. วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้วิธีการทดสอบของเลวิน (Levene's Test) จากนั้นทดสอบโดยใช้สถิติ One-Way ANOVA หรือใช้สถิติของ Tamhane's T2 Test ในการทดสอบ ในกรณีที่ค่าการทดสอบของเลวินมีค่า $p\text{-value} < 0.05$

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

โรงเรียนขนาดเล็ก (n=61) โรงเรียนขนาดกลาง (n=115) โรงเรียนขนาดใหญ่ (n=92) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (n=50)

ตัวแปรที่ศึกษา	ขนาดสถานศึกษา											
	เล็ก			กลาง			ใหญ่			ใหญ่พิเศษ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	4.11	.54	มาก	4.19	.48	มาก	4.72	.38	มากที่สุด	4.78	.35	มากที่สุด
2. การปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้	4.11	.45	มาก	4.14	.50	มาก	4.58	.46	มากที่สุด	4.79	.34	มากที่สุด
รวม	4.11	.49	มาก	4.16	.49	มาก	4.65	.61	มากที่สุด	4.78	.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็กและกลางอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.11 และ 4.16 ตามลำดับ ในขณะที่การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.65 และ 4.78 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้

การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา	การปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้	Sig.
Pearson Correlation	.792**	.000

**มีนัยสำคัญที่ระดับ.01

จากตารางที่ 3 พบว่า เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก (Pearson Correlation = .792) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

		Levene Statistic	Sig.
การปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล	Based on Mean	3.075	.028
ต่อการจัดการความรู้			

จากตารางที่ 4 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยใช้วิธีการทดสอบของเลวิน (Levene 's Test) มีค่าการทดสอบของเลวินเท่ากับ 3.075 และมีค่า p-value เท่ากับ .028 และเมื่อผลการวิเคราะห์มีค่า p-value น้อยกว่า .05 ทำให้ละเมิดข้อตกลงของการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว จึงไม่สามารถวิเคราะห์โดยใช้สถิติ One-Way ANOVA ได้ ผู้วิจัยจึงใช้สถิติของ Tamhane's T2 Test ในการทดสอบเพิ่มเติม ผลที่ได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์โดยใช้สถิติของ Tamhane's T2 Test ในการทดสอบระหว่างการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา	Mean Difference	Std. Error	Sig.
เล็ก	กลาง	-.030*	.074	.999
	ใหญ่	-.474*	.075	.000
	ใหญ่พิเศษ	-.678*	.075	.000
กลาง	เล็ก	.030*	.074	.999
	ใหญ่	-.443*	.067	.000
	ใหญ่พิเศษ	-.647*	.067	.000
ใหญ่	เล็ก	.474*	.075	.000
	กลาง	.443*	.067	.000
	ใหญ่พิเศษ	-.203*	.068	.022
ใหญ่พิเศษ	เล็ก	.678*	.075	.000
	กลาง	.647*	.067	.000
	ใหญ่	.203*	.068	.022

*มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า การปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลางไม่แตกต่างกัน (sig = .999) ขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ ขนาดเล็กกับขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ (sig = .000) และขนาดใหญ่กับขนาดใหญ่พิเศษ (sig = .022) มีค่าการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ในหัวข้อการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูในยุคดีดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์การวิจัย 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล และระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ 3) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้จำแนกตามขนาดสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัล จำแนกตามขนาดสถานศึกษา การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็กและกลางอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 4.11 และ 4.16 ตามลำดับ ในขณะที่การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.65 และ 4.78 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสมรรถนะของผู้บริหาร และสมรรถนะการปฏิบัติงานของครู พฤติกรรมของผู้บริหารที่มีต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาแต่ละขนาดมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ชริกา ไชยเดช (2562) ได้ศึกษาเรื่องสมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่าสมรรถนะของผู้บริหารและประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุทธิชา สมทวนิช (2563) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่าพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก (Pearson Correlation = .792) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับ กฤติกา พูลสุวรรณ (2559) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 กล่าวไว้ว่า กระบวนการจัดการความรู้ เป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญมาก เพราะเป็นกิจกรรมที่มนุษย์ต้องทำอยู่เสมอ เพราะการจัดการความรู้คือการทำให้ได้ความรู้มาและได้ใช้ความรู้เพื่อเกิดประโยชน์ กระบวนการจัดการความรู้จึงได้รับการพัฒนาให้มีขั้นตอนเทคนิควิธีที่ดี เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสามารถดำเนินการจัดการความรู้ เพื่อแก้ปัญหาได้สำเร็จทั้งปัญหาเล็กและปัญหาใหญ่ ส่วนบุคคลตลอดจนปัญหาขององค์กรอีกด้วย การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในส่วนราชการซึ่งกระจัดกระจาย อยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์กรมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดกลางไม่แตกต่างกัน (sig = .999) ขณะที่สถานศึกษาขนาดเล็กกับขนาดใหญ่ ขนาดเล็กกับ

ขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่ ขนาดกลางกับขนาดใหญ่พิเศษ ($\text{sig} = .000$) และขนาดใหญ่กับขนาดใหญ่พิเศษ ($\text{sig} = .022$) มีค่าการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ของสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบริบทการบริหารมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับทักษะ ความรู้ความสามารถและพฤติกรรมของผู้บริหารรวมถึงบริบทแวดล้อมของสถานศึกษา ดังที่ Hoy and Miskel (1982) กล่าววาทกรรมผู้นำของผู้บริหารเป็นบทบาทที่สำคัญในการบริหาร เป็นการแสดงออกพฤติกรรมด้านการตัดสินใจ การติดต่อสื่อสาร ภาวะผู้นำ และความพึงพอใจต่อผู้ร่วมงาน และสอดคล้องกับ สุทธิชา สมุทวนิช (2563) ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารในยุคปัจจุบันจำเป็นต้องมีทักษะในการนำคนและจูงใจคน ให้ผู้ร่วมงานทุกคนร่วมมือร่วมใจกัน ปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จเป็นไปด้วยดีอยู่เสมอ ซึ่งสะท้อนได้ว่าขนาดโรงเรียนอาจมีความแตกต่างกัน การปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลต่อการจัดการความรู้ย่อมมีความแตกต่างกันไป จึงสามารถสรุปได้ว่า ขนาดสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครที่มีการจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติงานของครูยุคดิจิทัลที่แตกต่าง

เอกสารอ้างอิง

- กมลასน์ รุ่งเรือง. (2565). แนวทางการสร้างบรรยากาศการทำงานในองค์กร ตามหลักสัปปายธรรม. *MCU Haripunchai Review*, 5(2) : 108-122.
- กรกนก สอนจันทร์. (2565). การจัดการความรู้ด้านการสอนภาษาจีนในการพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาจีนของนักเรียนโรงเรียนหนองรีประชานิมิต สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี*, 11(3) : 113-119.
- กฤติกา พูลสุวรรณ. (2559). การจัดการความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กลุ่มพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2565). รายงานผลการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคล ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร.
- กัลป์ ชานวิทิตกุล. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพกับเจตคติต่อการทำพันธกิจ. มหาวิทยาลัยพายัพ.
- งานนโยบายและพัฒนาคณาภพ. การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM). คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สืบค้น 7 ตุลาคม 2565 จาก quality.sc.mahidol.ac.th
- ชริกา ไชยเดช. (2565). สมรรถนะของผู้บริหารกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 6 สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. *วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*, 4(7) : 15-25.
- นวลพล แก้วสุวรรณ. (2564). การจัดการความรู้สู่ทุนทางปัญญาขององค์กรภาคธุรกิจในประเทศไทย. *Journal of Humanities and Social Sciences Nakhon Phanom University*, 11(1) : 346-359.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

- ระพีพรรณ จันทระสา, วุฒิพงศ์ บุชรากัม, & พวงเพชร ทองหมื่นไวย. (2562). การจัดการความรู้ปัจจัยสู่ความสำเร็จขององค์กร กรณีศึกษา บริษัท KOLAO. *Walailak Procedia*, 2019(6) : MM-66.
- วรรณสิริ ฐะแสง. (2564). การพัฒนากิจกรรมการฝึกอบรมโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ร่วมกันผ่านระบบสังคมออนไลน์สำหรับธุรกิจ เพื่อส่งเสริมความรู้ด้านคลังสินค้าและพฤติกรรมกรรมกรมีส่วนร่วมของพนักงานในองค์กรธุรกิจอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิจารณ์ พานิช, & เศรษฐยา เปื้องพิชญาธร. (2549). การจัดการความรู้ฉบับนักปฏิบัติ. *Journal of Administration and Development, Mahasarakham University*, 2(3) : 203-216.
- สงวนศักดิ์ จ๊ะสุนา. (2563). การศึกษาโครงสร้างองค์กร บรรยากาศในการทำงาน และเพื่อนร่วมงานที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของกำลังพลในหน่วยงานแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579. กระทรวงศึกษาธิการ: พรักหวานกราฟฟิค, พิมพ์ครั้งที่ 1.
- สุทธิดา สมทวนิช. (2563). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษาพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *Journal of Innovation and Management*, 5 : 169-184.
- สุนันท์ อ้อแสงชัย, & ทวีป พรหมอยู่. (2564). ปัจจัยเสริมสร้างสมรรถนะการปฏิบัติงานและสมรรถนะการปฏิบัติงานในยุคดิจิทัลของบุคลากร บริษัท ไทย ไซน่า ไฟเบอร์ ออปติคส์ จำกัด. *Journal of Innovation and Management*, 6(1) : 51-64.
- ไอลดา สุขสี, & ประเสริฐ อินทร์รักษ์. (2564). แนวทางการจัดการความรู้ในโรงเรียนป่าไม้อุทิศ15 (บ้านม่วงเผ่า). *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 12(1) : 37-54.
- Ahmed, U., Aslam, R., Khan, N., & Asad, M. M. (2022). Investigating Knowledge Management Practices in an EFL Context in Pakistan. *SAGE Open*, 12(2). 21582440221094593.
- Fitria, N. (2022). Knowledge Management for Change Process Academic in High School. *Roqooba Journal of Islamic Education Management*, 2(1) : 16-24.
- Hoy, & C. G. Miskel. (1982). *Educational Administration: Theory, Research, and Practice*, 2nd ed. New York: Random House.